

29.09.2022

Nuorisoneuvoston lausunto kaupunginhallitukselle nuorten aloitekanavasta tiedottamista koskevista toivomusponseista

HEL 2021-008091

Nuorten aloite on helsinkiläisten 13–17-vuotiaiden tekemä aloite, joka koskee kaupungin toimivaltaan kuuluvia asioita. Aloitteiden aiheet voivat olla paikallisia tai koko kaupunkia koskettavia. Nuorten aloite on käytännössä kuntalain (410/205) 23 §:n tarkoittama kuntalaisaloite, johon sovelletaan kaupungin erikseen päättämiä ohjeita. Nuorten aloite saa erityiskohtelua verrattuna tavalliseen kuntalaisaloitteeseen, muun muassa valtuuston tiedoksi tuodaan kaikki aloitteet.

Nuorisoneuvosto käsittelee lausunnossaan aloitekanavasta tiedottamista koulutusasteittain.

Nuorisoneuvosto painottaa, että nuorten aloitekanavan käsittelyllä kouluopetuksessa on tiedotuksen lisäksi myös pedagogista arvoa. Oppilaat ja opiskelijat oppivat Helsingin kaupungin nuorille tarjoamasta vaikutuskeinosta, kunnallisen päätöksenteon rakenteesta, nuorisovaltuuston toiminnasta ja Helsingin nuorisoneuvoston asemasta nuorten aloitteiden käsittelyssä sekä saavat konkreettisen vaikuttamis- ja oppimiskokemuksen vaikuttamisesta osana demokraattista prosessia.

Ponnet ovat kaikin tavoin kannatettavia, ja nuorisoneuvosto toivoo niiden nopeaa täytäntöönpanoa.

Perusopetus

Perusopetusta ohjaa perusopetuslaki, valtioneuvoston asetus perusopetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta sekä valtakunnalliset perusopetuksen opetussuunnitelmat

Kuntakohtainen opetussuunnitelma on merkittävässä asemassa ohjaamassa opetusta niissä kouluissa, missä Helsingin kaupunki toimii opetuksen järjestäjänä.

29.09.2022

Valtakunnallisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kohdassa 1.3 todetaan, että opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien. Nuorten aloitekanava on sellainen paikallisesti ainutlaatuinen vaikuttamisen järjestelmä, mistä on perusteltua tiedottaa koulutuksen yhteydessä.

Perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta annetun asetuksen (422/2012) 2 §:n 2 momentissa todetaan, että opetuksella tuetaan oppilaan kasvua yhteiskunnan jäseneksi, luodaan edellytyksiä toimia demokraattisessa ja tasa-arvoisessa yhteiskunnassa sekä edistetään kestävästä kehityksestä.

Helsingin kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman kohdassa 3.3.7 todetaan tavoitteena, että perusopetuksen aikana oppilaille syntyy luottamus omiin vaikutusmahdollisuuksiin sekä motivaatio ja taito toimia kestävästä tulevaisuudesta edistämiseksi.

Helsingin kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaan alaluokilla yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokilla 4 ja 6. Kuudennen vuosiluokan opetuksen tavoitteena on muun muassa saada oppilas kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana. Opetuksen sisältönä todetaan muun muassa: ”Oppilas harjoittelee käytännössä demokraattista vaikuttamista ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja eri tilanteissa.”

Nuorisoneuvosto ehdottaa, että perusopetuksen kaupunkitasoiseen opetussuunnitelmaan lisätään esimerkiksi edellä mainitun sisällön yhteyteen nuorten aloitekanava. Aloitekanavaa voitaisiin käsitellä opetuksessa sekä perusopetuksen 6. luokalla että valinnaisella vuosiluokalla yläasteella.

Perusopetuksen 6. luokan oppilaat ovat iässä, jossa suurin osa oppilaista saa ensimmäisen kerran oikeuden tehdä nuorten aloitteen. Tällöin on perusteltua, että oppilaat tutustutetaan heti aloitekanavan tuomiin mahdollisuuksiin. Aloitekanavaa on perusteltua käsitellä vielä yläluokilla, sillä ala-asteella opettaja ei ole saattanut käsitellä aloitekanavaa. Oppilaat ovat myös kasvaneet, jolloin voidaan tutustuttaa aloitekanavaan laajemmin.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutusta ohjaa lukiolaki, valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta ja valtakunnalliset lukion opetussuunnitelmien perusteet (LOPS2021).

29.09.2022

Lukiokoulutuksesta annetun asetuksen (810/2018) 1 §:n 2 momentissa säädetään, että lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa toimimaan demokraattisesti, vastuullisena ja aktiivisena osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Kunnat laativat kuntakohtaisen opetussuunnitelman, joka pohjautuu LOPS2021:een. Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma 2021 on hyväksytty 18.5.2021.

Nuorisoneuvosto ehdottaa, että kaupunkitasoiseen opetussuunnitelmaan lisätään uusi paikallinen, valinnainen opintojakso, joka käsittelee kuntalaisvaikuttamista. Opintojakso voisi syventää opiskelijan tietoja kunnan toiminnasta ja päätöksentekoprosesseista ja käsitellä nuorten aloitekanavan ohella myös muita kuntalaisen vaikuttamiskeinoja. Nuorten aloitteet voitaisiin esittää tapana ehdottaa laaja-alaisia ja periaatteellisia muutoksia ja parannusehdotuksia kaupungin toimintaan, syventäen perusopetuksessa opetettua. Nuorten aloitekanavan käsittelyn yhteydessä voidaan käsitellä syventävästi nuorisoneuvoston roolia käsiteltäessä nuorten aloitteita sekä kytkeä nuorten aloitteet kuntalaisaloitteisiin.

Lukio-opiskelijat kuuluvat ikänsä puolesta nuorten aloitteiden kohderyhmän yläpähän, minkä takia on perusteltua, että nuorten aloitekanavasta tiedottamisen lisäksi lukio-opiskelijoita valmistetaan täysi-ikäisyyteen ja suhteutetaan nuorten aloitteet täysi-ikäisten kuntalaisten vaikuttamiskeinoin.

Nuorisoneuvosto

Miro Maaranen
puheenjohtaja

Aisha Mahmood
1. varapuheenjohtaja

Väinö Rönkkö
2. varapuheenjohtaja